

توضیحات:

- خلاصه شده در ۱۸ صفحه
- ویژه آزمون آموزگار ابتدایی
- با قابلیت پرینت

**جزوه خلاصه راهنمای
معلم هدیه های آسمان
سوم ابتدایی**

برای تهیه بسته سوالات استخدامی راهنمای معلم هدیه های آسمانی با پاسخنامه تشریحی، **اینجا** بزنید.

همچنین جهت مشاهده آخرین اخبار استخدامی آموزش و پرورش، **اینجا** بزنید.

جزوه خلاصه راهنمای معلم هدیه های آسمان سوم

مقدمه:

کودکی، اگرچه آغاز حرکت و تلاش برای زیستن است و مرحله ای است که باید به خودی خود، به رسمیت شناخته شود؛ با این همه، مقدمه نوجوانی، جوانی و بزرگسالی است و اساس زندگی بزرگسالی، به کیفیت این دوره بستگی دارد. این کیفیت نیز به چگونگی تعلیم و تربیت در این دوران وابستگی کامل دارد.

در سال های اخیر، توجه به نیازهای نو در عرصه آموزش دین، رویکردهای جدید در امر آموزش، توجه بیش از پیش به جنبه های نگرشی آموزه های دینی، لزوم بهره گیری از روشهای نوین در تعلیم و تربیت دینی و بکارگیری تربیت دینی به منظور شکل گیری رفتارهای دینی و تقویت احساس دینی از طریق شناخت دین و تفکر در آن و... که همه برخاسته و برگرفته از نظرات و پیشنهادهای آموزگاران مجرب صاحب نظران و کارشناسان امر تعلیم و تربیت است، همچنین تدوین برنامه درسی ملی و ضرورت به کارگیری مفاد آن مورد توجه قرار گرفته است.

در این مبحث قصد داریم در چند بخش خلاصه ای از روش تدریس درس هدیه های آسمان را بیان کنیم.

راهنمای معلم هدیه های آسمان پایه سوم در دو بخش تألیف شده است:

بخش اول کلیات که مشتمل بر دیدگاهها، تعاریف، تبیین رویکرد و اطلاعات کلی است؛ و در دو فصل تنظیم شده است.

فصل ۱: رویکرد و اصول حاکم بر برنامه درسی تعلیم و تربیت دینی

فصل ۲: شیوه ارزشیابی پیشرفت تحصیلی در هدیه های آسمان

بخش دوم راهنمای تدریس است که مشتمل بر اهداف درس، توضیحی مختصر درباره محتوا، شیوه تدریس درس، ارزشیابی و نکات پنهان در نوشته ها و تصاویر درس میباشد و در سه فصل تنظیم شده است.

رویکرد برنامه درسی تعلیم و تربیت دینی

بر مبنای انسان شناسی اسلامی، انسان با ویژگیهای منحصر به فردی آفریده شده که او را از سایر مخلوقات متمایز میکند. این خلقت خاص که با تعبیر "فطرت" از آن یاد میشود، در استعدادها، گرایش ها، توانایی ها و مقاصد خاص تجلی می یابد.

انسانها با گرایش به سوی خیر، زیبایی و کمال که سرچشمه همه آنها خداست، به دنیا می آیند و با برخورداری از قدرت اندیشه و انتخاب میتوانند مظهر و تجلی گاه خیر و زیبایی و کمال شوند. دین که راه سعادت و کمال انسان است، بر این فطرت بنا شده و در نسبت با آن نازل گردیده است.

فطرت انسان

فطرت انسان، فطرت توحیدی است بدین معنا که هم خود را وابسته به خالق می یابد که منبع و سرچشمه همه خیرها و کمالات است و هم گرایشی به او در ضمیر خویش احساس میکند. دین اسلام که دین فطری است آمده تا این فطرت توحیدی را در همه ابعاد شکوفا کند و شخصیتی توحیدی از انسان بسازد. به علاوه رسیدن به بینش توحیدی در باب جهان و انسان، زیربنا و محور برنامه هدایتی اسلام است که همه اجزا و مولفه های این برنامه را شکل و جهت میدهد. محور قرار گرفتن فطرت در باب تعلیم و تربیت، محل افتراق بنیادین تعلیم و تربیت اسلامی از سایر مکاتب است. این برنامه با رویکرد به فطرت انسان، برنامه خود را سامان می دهد و در اصول، اهداف و روش های تعلیمی و تربیتی، رد پای آن را دنبال میکند. بنابراین، تعلیم و تربیت دینی زمینه ساز و تسهیل کننده مسیر شکوفایی استعدادها و گرایش به خیر، زیبایی و کمال است.

چند کلمه درباره هدیه های آسمان (برنامه ی درسی تعلیم و تربیت دینی دوره ی ابتدایی)

ویژگی های برنامه ی درسی تعلیم و تربیت دینی دوره ی ابتدایی عبارتند از:

- اتکا بر راهنمای برنامه درسی
- توجه به رویکردهای جدید در تعلیم و تربیت
- توجه بیشتر به جنبه های عاطفی، نگرشی و نیز تاکید بر عمل
- توجه به توانایی ها و محدودیت های رشد شناختی
- توجه بیش از پیش به زبان کودک
- ایجاد فرصت یادگیری و امکان تفکر و فعالیت بیشتر برای دانش آموز
- تهیه ی کتاب کار دانش آموز
- تغییر اساسی در نظام ارزشیابی
- توجه به هنر، برای ترسیم چهره زیبای الگوهای دینی

اصول حاکم بر برنامه درسی تعلیم و تربیت دینی

۱- محور قرار گرفتن قرآن کریم و سنت و سیره معصومین صلوات الله علیهم

این اصل که برگرفته از مبانی تعلیم و تربیت دینی است، بر همه مراحل برنامه، به خصوص تعیین اولویتهای آموزشی، اهداف کلی پایه های تحصیلی، روشهای تعلیمی و تربیتی و تدوین محتوا و رسانه های آموزشی حاکم است.

۲- توجه به رویکردهای جدید در تعلیم و تربیت با هدف روزآمد شدن برنامه

شیوه های نو در تعلیم و تربیت، بر روش های فعال و مشارکتی در آموزش تاکید داشته و به دنبال ایجاد فرصت برای مشارکت دانش آموزان در امر یادگیری است.

در این شیوه، معلم در واقع راهنما و راهبر است و این دانش آموزان هستند که با راهنمایی او، مفاهیم جدید را دریافت میکنند.

۳- توجه به توانایی ها و محدودیت های رشد شناختی دانش آموزان دوره ابتدایی

در برنامه جدید، با توجه به ویژگی های رشد ذهنی دانش آموزان در دوره ابتدایی، علاوه بر بهره گیری از محسوسات و نمونه های عینی، بر تربیت استعدادهای کودک برای شناختن اوضاع جهان خارج و مرتبط ساختن مطالب درسی با مظاهر زندگی و اشیای موجود در محیط خاص کودک تاکید شده است. برای بیان مفاهیم موجود در برنامه، از مفاهیم ساده و ملموس استفاده شده است مفاهیمی که دانش آموزان خود بتوانند با آنها ارتباط برقرار کرده، درکشان کنند و نسبت به آنها احساس خوشایند و دلپذیری داشته باشند.

* نکته: تاکید بر آموزش محسوس و ملموس صرفا روشی است برای تقویت ایمان به غیب، زیرا بذر ایمان به غیب در همین دوره در وجود کودک افشاندن میشود.

۴- توجه به جنبه های عاطفی، نگرشی

توجه به جنبه های عاطفی، نگرشی برای عمل کردن به باورها آنچه بیش از هر چیز دیگری در تعلیم و تربیت دینی مورد نظر است، ایجاد نگرشهای صحیح و یا تغییر برخی نگرشهای نادرست است و اینکه دانش آموز بر اساس آموخته های خود بتواند به

یک موضع و نظرگاه معین و ضرورتاً صحیح برسد و امکان انتخاب و تصمیم‌گیری را بیابید و در نهایت، از این رهگذر به ایمان و اعتقاد برسد.

ایمان و اعتقاد، مقدمه عمل آگاهانه و انتخاب شده است.

* نکته: در برنامه جدید انباشتن ذهن دانش آموزان از مفاهیم و تاکید صرف بر مهارت‌هایی که تنها به درد امتحان می‌خورد و آنها را به هنگام ارزشیابی به ظاهر موفق جلوه می‌دهد، مدنظر نیست، در عوض، ادراک مفاهیم دینی به عنوان مقدمه‌ای برای رشد عاطفی و تغییر نگرش‌های دانش‌آموزان نسبت به آنها و انس با این مفاهیم مورد توجه قرار گرفته است. همچنین به «عمل صحیح» به عنوان حاصل تبعی "نگرش‌های صحیح" تاکید شده است.

۵- اصالت قائل شدن به کیفیت فرایند یاددهی — یادگیری و استفاده از روش آموزش فعال

آشنایی با معارف دینی، هدفی میانی و زیستن دینی انسان، هدف اصلی تربیت دینی است. از آنجا که مسائل زندگی انسان نامحدودند و هیچگاه نمی‌توان همه آنها را آموزش داد، لازم است دانش‌آموختگان، فرایند یادگیری را به خوبی آموخته باشند تا در مواجهه با هر مسئله تازه‌ای، راه حل مناسب آن را پیدا کنند و جریان یادگیری را تداوم بخشند. بر این اساس، توصیه می‌شود که به فرایند یادگیری، بیش از پیش توجه شود؛ زیرا نه تنها نتیجه یادگیری اهمیت دارد؛ بلکه آنچه طی فرایند آموزش اتفاق می‌افتد، نیز از اهمیت فراوانی برخوردار است.

* فایده اصالت قائل شدن برای کیفیت فرایند یادگیری یاددهی

- درگیری دانش‌آموزان در جریان یادگیری:

(الف) موجب عمیق‌تر و پایدارتر شدن آموخته‌های آنان می‌شود.

(ب) معلم را یاری می‌دهد تا برای ارزشیابی پیشرفت یادگیری آنان، هم به فرایند و هم به محصول توجه کند و به نتایج بهتری دست یابد.

(ج) به واسطه فعالیت بیشتر در امر یادگیری، در دانش‌آموزان احساس خوب و خوشایندی ایجاد می‌کند که به ویژه برای درس دینی، فوق‌العاده حائز اهمیت است.

* نکته: برای بیان مفاهیم موجود در برنامه درس هدیه های آسمانی، از مفاهیم ساده و ملموس استفاده شده است مفاهیمی که دانش آموزان خود بتوانند با آنها ارتباط برقرار کرده، درک شان کنند و نسبت به آنها احساس خوشایند و دلپذیری داشته باشند.

* نکته: تاکید بر آموزش محسوس و ملموس صرفا روشی است برای تقویت ایمان به غیب، زیرا بذر ایمان به غیب در همین دوره در وجود کودک افشانه میشود.

فراهم ساختن فرصت مشارکت فعال دانش آموزان در جریان آموزش و یادگیری بسیار مهم است؛ زیرا به دانش آموز کمک می کند تا حدامکان، خودش جستجو، فکر و عمل کند و با توجه به تجارب و یافته های قبلی و فعلی خود، به نتیجه برسد و معلم هم با راهنماییهای مناسب، او را در این راه یاری رساند. به این ترتیب، بکارگیری روشهای یادگیری از طریق همیاری (شرکت دانش آموز در فعالیتهای آموزشی به عنوان یکی از اعضای گروه) و بهره گیری از شیوه های فعال تدریس که از طریق آن، دانش آموزان با هدایت معلم و فعالیت ذهنی و عملی خود، به نتیجه میرسند، از راهبردهای اساسی فرایند یادگیری در تعلیم و تربیت دینی است.

۶- تقویت احساس نیاز به دین

برنامه درسی و آموزش های دینی باید به گونه ای طراحی شود که اصل احساس نیاز به دین را برای دانش آموز زنده کند؛ به گونه ای که دریابد بدون تکیه بر دین و اعتقادات دینی زندگی او خلایی بزرگ دارد و از معنا و جهت تهی است؛ در حالی که زندگی توأم با دین، گرہها را می گشاید و از سردرگمی ها نجات میدهد و او را به شخصی فعال و هدفمند و مفید در زندگی تبدیل میکند.

۷- توجه به هنر برای ترسیم چهره زیبای الگوهای دینی

توجه به هنر برای ترسیم چهره زیبای الگوهای دینی توجه به جنبه های زیبایی شناختی از ارکان آموزش دینی است؛ زیرا در درجه اول، فطرت زیباپرست دانش آموزان مورد توجه قرار گرفته و پرورش مییابد؛ دوم اینکه از دین و آموزه های آن، تصویری زیبا در ذهن آنان ترسیم می شود و سوم اینکه چهره زیبایی از الگوهای رفتاری و شخصیت پیشوایان بزرگ دینی در جان و اندیشه آنان نقش می بندد.

* نکته: با توجه به اهمیت الگوپذیری در این سن، استفاده از شخصیت پیشوایان بزرگ دینی در جان و اندیشه آنان نقش می بندد.

* نکته: با توجه به اهمیت الگوپذیری در این سن، استفاده از الگوهای صحیح با تاکید باید مورد توجه قرار گیرد تا زیبایی های دین و دین زیبا در سطحی کودکانه به دانش آموزان آموزش داده شود.

۸- توجه به زبان و ادبیات خاص کودکان

ادبیات کودکان آموزه های ارزنده ای را در اختیار برنامه ریزان و مؤلفان کتاب های درسی قرار می دهد تا با بهره گیری از آنها توانند به زبان کودکان بیش از پیش نزدیک شده و کلام خود را با آنان هماهنگ کنند. در برنامه جدید نیز تا آنجا که به محتوا، اصالت مفاهیم و ساختار آموزشی مواد درسی لطمه وارد نشود، از آموزه های مربوط به ادبیات کودکان و محصولات کارشناسان این حیطه بهره گرفته شده است.

۹- ارتباط آموزش با نیاز و علاقه دانش آموزان و توجه به او به عنوان منبع اطلاعات برنامه درسی

هدف از تعلیم و تربیت دینی آن است که دانش آموزان از آموخته های خود، در موقعیتهای مختلف زندگی روزمره استفاده کنند. به همین جهت در این برنامه سعی شده است تا آموزش ها با زندگی روزمره دانش آموزان کاملاً مرتبط باشند.

۱۰- حضور اندیشه های حضرت امام خمینی (قدس سره) در کالبد محتوای آموزش.

بهره مندی از دستاوردهای عالمان دین در تدوین و تبیین آموزه های دینی، باید از منبع غنی علوم و فرهنگ اسلامی که فرزندان علم و تقوا در طول چند قرن تمدن اسلامی با مجاهدت خود فراهم ساخته اند.

۱۱- توجه به اهداف ویژه دختران و پسران

برنامه باید با توجه به تفاوت های موجود در احکام دختران و پسران طراحی شده و در اموری مانند سن بلوغ، معاشرت، پوشش و حجاب، نظام خانواده، نقش مرد و زن در خانه و جامعه، باید به نوع مخاطب و نحوه پیام رسانی به او توجه گردد. همچنین جنبه های روان شناختی زن و مرد در مجموعه آموزش ها باید مد نظر قرار گیرد.

۱۲- سمت گیری آموزش در جهت وحدت اسلامی

برنامه باید در جهت تقویت وحدت اسلامی و نزدیکی پیروان مذاهب مختلف اسلامی طراحی شود تا مودت و رحمت میان آنان را استحکام بخشید؛ به همین دلیل، شایسته است محور آموزش بر تعلیمات قرآن کریم و سنت پیامبر اکرم (ص) و اهل بیت بزرگوار ایشان قرار داده شود.

* آموزش اقلیت های دینی (مسیحی، یهودی و زرتشتی)

ادیان الهی در اصول دین و جوهره و حقیقت دین که خداگرایی و معنویت گرایی و عمل برای سعادت در آخرت است، چون همه درسی آنان از همین برنامه اخذ میشود. اما محتوای آموزشی آنان با توجه به تعلیمات خاص وحدت نظر دارند، چارچوب کلی برنامه آن ادیان و با استفاده از منابع مورد تایید در آن ادیان، فراهم می آید. این آموزش باید هماهنگ با قوانین جمهوری اسلامی ایران باشد.

* نکته: اصول حاکم بر برنامه درسی تعلیم و تربیت دینی عبارتند از: توجه به رویکردهای جدید در تعلیم و تربیت با هدف روزآمد شدن برنامه، توجه به رویکردهای جدید در تعلیم و تربیت با هدف روزآمد شدن برنامه و توجه به تواناییها و محدودیتهای رشد شناختی دانش آموزان دوره ابتدایی.

* نکته: آنچه بیش از هر چیز دیگری در تعلیم و تربیت دینی مورد نظر است، ایجاد نگرشهای صحیح و یا تغییر برخی نگرشهای نادرست است و اینکه دانش آموز بر اساس آموخته های خود بتواند به یک موضع و نظرگاه معین و ضرورتاً صحیح برسد و امکان انتخاب و تصمیم گیری را بیابد و در نهایت، از این رهگذر به ایمان و اعتقاد برسد
 «عمل صحیح» به عنوان حاصل تبعی «نگرشهای صحیح» در این مرحله تاکید شده است.

** تذکر: آشنایی با معارف دینی، هدفی میانی و زیستن دینی انسان، هدف اصلی تربیت دینی است

* توجه: در آموزش هدیه های آسمانی فراهم ساختن فرصت مشارکت فعال دانش آموزان در جریان آموزش و یادگیری بسیار مهم است زیرا به دانش آموز کمک می کند تا حدامکان، خودش جستجو، فکر و عمل کند و با توجه به تجارب و یافته های قبلی و فعلی خود، به نتیجه برسد و معلم هم با راهنماییهای مناسب، او را در این راه یاری رساند.

برنامه ریزی برای آموزش هدیه های آسمانی

برنامه درسی و آموزشهای دینی باید به گونه ای طراحی شود که اصل احساس نیاز به دین را برای دانش آموز زنده کند. توجه به جنبه های زیبایی شناختی از ارکان آموزش دینی است؛ زیرا در درجه اول، فطرت زیباپرست دانش آموزان مورد توجه قرار گرفته و پرورش می یابد، دوم اینکه از دین و آموزه های آن، تصویری زیبا در ذهن آنان ترسیم می شود و سوم اینکه چهره زیبایی از الگوهای رفتاری و شخصیت پیشوایان بزرگ دینی در جان و اندیشه آنان نقش می بندد.

ادبیات کودکان آموزه های ارزنده ای را در اختیار برنامه ریزان و مؤلفان کتاب های درسی قرار می دهد تا با بهره گیری از آنها بتوانند به زبان کودکان بیش از پیش نزدیک شده و کلام خود را با آنان هماهنگ کنند.

هدف از تعلیم و تربیت دینی آن است که دانش آموزان از آموخته های خود، در موقعیت های مختلف زندگی روزمره استفاده کنند.

استفاده از پیام ها، سخنرانی ها و کتاب های ایشان و آوردن مصادیق نمونه ها و شواهد از آنها و نیز ارجاع دانش آموز به این آثار در برنامه های تحقیقی خود سبب توجه دانش آموزان به اندیشه های آن بزرگوار است.

* توجه: آموزش اقلیتهای دینی (مسیحی، یهودی و زرتشتی) باید هماهنگ با قوانین جمهوری اسلامی ایران باشد.

ارزشیابی پیشرفت تحصیلی در هدیه های آسمان

شیوه ارزشیابی درس هدیه های آسمان :

ارزشیابی تعلیم و تربیت دینی در دوره ابتدایی تغییر یافت. بنا بر مصوبه هفتصد و سی و پنجمین جلسه شورای عالی مورخ ۱۳۸۵ / ۴ / ۲۷ ارزشیابی درس هدیه های آسمان از این پس بر اساس راهنمای برنامه درسی می باشد و به صورت تکوینی و مستمر بعمل می آید و امتحان پایانی نیز ندارد. در ضمن اطلاعات و جزئیات کامل به صورت بخشنامه به زودی به کلیه سازمان های آموزش و پرورش ابلاغ خواهد شد.

چند نکته مهم در ارزشیابی

- ارزشیابی، به عنوان مهمترین بخش فرایند یادگیری، باید با هدف رشد دانش آموزان انجام شود.
- ارزشیابی صرفاً برای مشخص ساختن موارد اشتباه و ضعف هایی است که باید تصحیح شوند، نه برای ثبت اشکالات و گزارش آن به دیگران. به عبارت دیگر، وسیله ای است برای تحریک و تشویق دانش آموزان به یادگیری بیشتر.

- در تعلیم و تربیت دینی، همه قلمروهای یادگیری، اهمیت و ویژگیهای خاص خود را دارد. برای یادآوری اهمیت هر یک کافی است به این نکته توجه کنیم که اعمال دینی، هنگامی ارزشمندند که براساس ایمان و تمایلی درونی و قلبی باشند و اساس چنین ایمانی را نیز معرفت و شناخت حقیقی تشکیل میدهد.

- اینکه هر دانش آموزی، مطابق با سرعت انتقال و توان یادگیری خود می آموزد، واقعیتی غیرقابل انکار است. اما این را نیز نمی توان نادیده گرفت که هر دانش آموزی، احساسات دینی خود را به گونه ای بروز می دهد؛ به طوری که بتوان در رفتار، گفتار و حرکات درسی را مشاهده کرد. به همین جهت برای قضاوت نهایی در مورد پیشرفت تحصیلی دانش آموزان، او ردپایی از تحقق اهداف برنامه آموزگار باید به جمع بندی مشاهدات خود در طول سال تحصیلی اقدام نماید.

- باید از یک سوء برداشت پرهیز شود و آن اینکه توجه به قلمروهای نگرشی و مهارتی دانش آموزان بدین معنا نیست که به میزان دینداری آنها نمره بدهیم و مثلاً به کسی که در نماز جماعت شرکت میکند یا راست میگوید یا غیبت دیگران را نمیکند، نمره کامل بدهیم. این امور اساساً قابل نمره دادن نیستند.

- نباید با آزمون ها و امتحانات مشکل و دلپره آور، در دانش آموزان، احساس ناخوشایندی نسبت به درس دینی ایجاد شود یا تعدادی از آنها موفقیت در این زمینه را برای خود، امری دشوار یا ناممکن تلقی کنند. اگر کودکی، در مورد انجام تکلیفی، خود را ناموفق و شکست خورده تلقی کند، نسبت به آن کار، احساس بدی پیدا کرده و چنین احساسی، حتی او را از یادگیری های بعدی باز می دارد.

- از آنجا که رقابت میان فردی برای دانش آموزان ابتدایی، اضطراب آفرین و گاهی ناامید کننده است، وضعیت هر کودک، باید به نسبت خودش و پیشرفتی که حاصل کرده، سنجیده و برآورده گردد. به عبارت بهتر، آنچه مهم است، رقابت هر دانش آموز با خود اوست، نه با دانش آموزان دیگر.

ارزشیابی با چه روشی صورت میگیرد؟

ارزشیابی در درس هدیه های آسمان به صورت مستمر و از طریق مشاهده عملکرد دانش آموزان و محصول عملکرد آنها در طول فرایند یادگیری صورت می گیرد.

کیفیت ارزشیابی مستمر در طول سال تحصیلی

ارزشیابی مستمر با استفاده از روشهای گوناگون میتواند صورت گیرد.

۲ نوع ارزشیابی را می‌توانیم بررسی کنیم:

مشاهده:

این روش مبتنی است بر بررسی فعالیتهای مستمر روزانه در مدرسه و حتی خارج از آن. مشاهده ممکن است در موقعیت طبیعی و وضعیت عادی دانش آموز انجام شود یا در موقعیت مصنوعی که برای او به وجود آورده ایم، بدون آنکه خود مطلع باشد، صورت پذیرد.

آزمون شفاهی:

در این نوع ارزشیابی، معلم جهت اطلاع از پیشرفت تحصیلی دانش آموزان، به تناسب اهداف و محتوای درس، سوالاتی را به صورت شفاهی می‌پرسند. در آزمون شفاهی به دلیل رو در رو بودن پرسشگر و پاسخ دهنده، مشکلات یادگیری دانش آموزان تا حدود زیادی مشخص شده و معلم میتواند به موقع بازخوردهای لازم را به دانش آموزان و اولیای ایشان ارائه نماید.

در چه مواردی ارزشیابی مستمر انجام می‌شود و نشانه‌های بروز هر یک چیست؟

۱- درک مفاهیم:

از آنجا که تحقق اکثر اهداف برنامه، منوط به درک مفاهیم ارائه شده به دانش آموزان است، بر این اساس درک مفاهیم پیشینی شده در محتوای برنامه و بسط آنها، استفاده از این مفاهیم در موارد تعیین شده و بکارگیری قوه خلاقیت دانش آموزان برای فهم بهتر و گسترش مفاهیم، یکی از بخشهای عمده برنامه است که نظام ارزشیابی باید بدان بپردازد. برای ارزشیابی دانستنیهای دانش آموزان، باید به آنها فرصت دهیم تا برداشت و ادراک خود را از مفاهیم آموخته شده، با سازمان ذهنی و زبان خاص خود بیان کنند.

۲- تقویت نگرشها:

برای ارزشیابی از نگرشها باید به سراغ نشانه‌های مناسب برویم. بررسی دلایل دانش آموزان برای انجام یک فعالیت، یکی از راههای پی بردن به احساسات و نگرشهای آنهاست. تکمیل جملات ناقص، تفسیر تصاویر، تکمیل داستان، نوشتن جملات و عبارات ساده و... از دیگر شیوه‌های ارزشیابی در این زمینه اند. همچنین بروز نشانه‌هایی مانند انجام فعالیت‌های انتخابی و داوطلبانه در مقابل وظایف و تکالیف مشخص، انجام فعالیت در حدی فراتر از آنچه از دانش آموزان خواسته شده، ابراز احساسات مثبت یا هیجان به هنگام انجام یک فعالیت، دوام و استمرار یک رفتار در شرایط و موقعیتهای مختلف و... میتواند به عنوان علامت وجود علاقه و احساس مثبت نسبت به یک فعالیت، تلقی گردد.

۳- کسب مهارتها:

در این حوزه که شامل مهارتهای مربوط به اعمال دینی، مشارکت فعال آداب و اعمال آن در فعالیت های گروهی یادگیری می شود، دانش آموزان از طریق تکرار و تمرین، مهارت‌هایی را در زمینه مشارکت فعال دینی کسب می نمایند. ایشان همچنین می آموزند که برای فهم مطالب، جستجوی مفاهیم و یادگیری بهتر، با دیگران مشارکت کنند، به نظر دیگران احترام بگذارند، دیدگاههای خود را مطرح کنند و عضو فعالی در گروه باشند. اهداف مربوط به یادگیری برخی از احکام عملی و آداب اخلاقی و ممارست در انجام آنها نظیر وضو گرفتن و نماز خواندن در این گروه قرار دارند.

معیار در ارزشیابی مستمر چیست؟

معیار در ارزشیابی مستمر، همان اهداف و انتظارات یادگیری است که در آغاز هر درس ذکر شده است. انتظار می رود هر ارزشیابی مستمر دانش آموز در هر نیمسال، دست کم در چهار درس مورد ارزشیابی قرار گرفته و امتیازی را کسب نموده باشد. نتیجه دانش آموز در پایان هر نیمسال تحصیلی، عبارت است از میانگین چهار درجه ثبت شده از وی.

* نکته: اعمال دینی، هنگامی ارزشمندند که براساس ایمان و تمایلی درونی و قلبی باشند و اساس چنین ایمانی را نیز معرفت و شناخت حقیقی تشکیل میدهد.

برای قضاوت نهایی در مورد پیشرفت تحصیلی دانش آموزان، آموزگار باید به جمع بندی مشاهدات خود در طول سال تحصیلی اقدام نماید زیرا هر دانش آموزی، مطابق با سرعت انتقال و توان یادگیری خود می آموزد، به علاوه هر دانش آموزی، احساسات دینی خود را به گونه ای بروز میدهد.

* تذکر: نباید با آزمونها و امتحانات مشکل و دلهره آور، در دانش آموزان، احساس ناخوشایندی نسبت به درس دینی ایجاد شود.

به عبارت بهتر، آنچه مهم است، رقابت هر دانش آموز با خود اوست، نه با دانش آموزان دیگر.

یادآوری:

- ارزشیابی در درس هدیه های آسمان به صورت مستمر و از طریق مشاهده عملکرد دانش آموزان انجام می شود.
- محصول ارزشیابی در درس هدیه های آسمان از عملکرد دانش آموزان در طول فرایند یادگیری صورت میگیرد.

کدام یک از نمونه های ارزشیابی مستمر در طول فرایند تدریس است؟

مشاهده و آزمون شفاهی دو نمونه از نمونه های ارزشیابی مستمر در طول فرایند تدریس است.

* نکته: مشاهده مبتنی است بر بررسی فعالیت های مستمر روزانه در مدرسه و حتی خارج از آن است.

یادآوری:

آزمون شفاهی: در این نوع ارزشیابی، معلمان جهت اطلاع از پیشرفت تحصیلی دانش آموزان، به تناسب اهداف و محتوای درس، سوالاتی را به صورت شفاهی می پرسند.

در آزمون شفاهی به دلیل رو در رو بودن پرسشگر و پاسخ دهنده، مشکلات یادگیری دانش آموزان تا حدود زیادی مشخص شده و معلم میتواند به موقع بازخوردهای لازم را به دانش آموزان و اولیای ایشان ارائه نماید.

در موارد زیر ارزشیابی مستمر انجام می‌شود:

الف) درک مفاهیم

ب) تقویت نگرشها

ج) کسب مهارتها

* تذکر: برای ارزشیابی از نگرشها باید به سراغ نشانه‌های مناسب برویم. بررسی دلایل دانش‌آموزان برای انجام یک فعالیت، یکی از راه‌های پی‌بردن به احساسات و نگرش‌های آنهاست.

فصل اول

کلیاتی درباره موضوعات هدیه‌های آسمان پایه سوم ابتدایی

الف) اهداف و وسعت و توالی مفاهیم هدیه‌های آسمان پایه سوم ابتدایی

در تعلیم و تربیت دینی آنچه بیش از هر چیز دیگری مورد نظر است، ایجاد نگرش‌های صحیح و یا تغییر برخی نگرشهای نادرست است و اینکه دانش‌آموز بر اساس آموخته‌های خود بتواند به یک موضوع و نظرگاه معین و ضرورتاً صحیح برسد و امکان انتخاب و تصمیم‌گیری را بیابد و در نهایت از این رهگذر به ایمان و اعتقاد برسد. این ایمان و اعتقاد، مقدمه عمل آگاهانه و انتخاب شده است، بنابراین در برنامه تعلیم و تربیت دینی، انباشتن ذهن کودکان از مفاهیم و تاکید صرف بر مهارتهایی که تنها به درد امتحان می‌خورد و آنها را به هنگام ارزشیابی به ظاهر موفق جلوه می‌دهد، مد نظر نبوده، در عوض، ادراک مفاهیم دینی به عنوان مقدمه‌های برای رشد عاطفی و تغییر نگرشهای دانش‌آموزان نسبت به آنها و انس با این مفاهیم مورد توجه قرار گرفته است. همچنین به «عمل صحیح» به عنوان حاصل «نگرشهای صحیح» تاکید شده است.

ب) معرفی موضوعات کتاب هدیه‌های آسمان پایه سوم

موضوع خدانشناسی نکاتی درباره آموزشهای مربوط به خدانشناسی به دانش‌آموزان پایه سوم: هدف غایی تعلیم و تربیت، رشد معنوی کودکان (ایمان و عمل صالح) است. رشد معنوی، فراگیری ارزشها و رویکردی اندیشمندانه به زندگی است که زندگی را از تولد تا مرگ معنادار می‌سازد و رشد معنوی در یک کلام، یادگیری برخورداری از ایمان است.

* نکته: آموزش درباره مفهوم خدا و سایر مفاهیم دینی با دیگر اموری که بین معلم و شاگرد روی میدهد، تفاوت آشکاری دارد. این آموزش برخورداری از زندگی همراه با معنی، امید و تعهدات فطری است و نیازی به اثبات ندارد، اما در کودکی هم نباید از تقویت زیربنای اعتقادی غافل ماند. بنابراین، در خصوص این آموزش باید به نکات زیر توجه داشت:

(الف) از آنجا که تصور کودک از خدا آمیخته ای از تجسم و تخیل است و نمیتواند از خداوند تصویری کاملاً غیر مادی داشته باشد، نباید در صدد تلقین مفهوم غیر مادی بودن خدا به او باشیم؛ چون این تصورات موجب برقراری ارتباط او با خدا میشود.

(ب) به جای صحنه گذاشتن بر روی تصورات ذهنی کودک از خدا (همانند انسان دارای دست و پا بودن، یا دارای رفتارها و احساسات انسانی بودن) بهتر است بیشتر درباره مهربانی خدا با مخلوقاتش گفتگو کنیم.

(ج) در این سنین برای آشنایی کودک با خدا باید از طریق نعمتهای او وارد شویم.

(د) با در نظر گرفتن اهداف این بخش در کتاب متناسب با محتوای دروس، کودک را با صفات خداوند از قبیل مهربانی، بخشنده بودن و... آشنا نماییم.

(ه) دروس این بخش به گونه ای در کتاب قرار گرفته اند که جهت رسیدن به اهداف آن لازم است به ترتیب تدریس شوند.

(و) در آموزش مفهوم خداشناسی، استفاده از روشهای غیر مستقیم و بیان مطالب از زبان فرد دیگری یا بدون اشاره به مقصود اصلی، جذابیت آموزش را برای دانش آموزان بیشتر می نماید.

(ز) با بیان دعاهای مناسب در قالب های جذاب در حد کودک، موجب ایجاد علاقه و تقویت احساس محبت به خدا در کودک شویم.

* نکته: دانش آموز پایه سوم ابتدایی در این بخش، به نمونه هایی از نعمتهای الهی در زندگی روزمره و محیط پیرامون خود به عنوان رفع کننده نیاز موجودات توجه نموده و همه این نعمتها را به عنوان موهبتی از جانب خدای بخشنده معرفی میکند. بر این اساس، ه تشکر و قدردانی و محبت ورزیدن به خداوند علاقه مند شده و می آموزد که دعا راه سخن گفتن با خدا برای بیان خواسته های خود و دیگران است.

موضوع پیامبری

نکاتی درباره آموزشهای مربوط به پیامبری به دانش آموزان پایه سوم:

تا حدود نه سالگی تصور بچه ها از پیامبر دین خود این است که وی انسانی خوب، مهربان و مفید بوده است. پیامبر در نظر آنان انسانی فداکار، مهربان و دوست داشتنی است که در بیشتر امور به کمک مردم می آید. این تصور در خصوص امامان (ع) نیز

اینگونه است. البته گاهی کودکان به دلیل تجربه هایی که از طریق رسانه های مختلف داشته اند، اولیای دین را افرادی خوب، ولی با ظاهری متفاوت فرض میکنند که در این امور لازم نیست ابتدایی باید به نکات زیر توجه نمود: حساسیت نشان دهیم. بنابراین، در آموزش مفاهیم پیامبری به کودکان در دوره

الف) تلاش در جهت ایجاد علاقه مندی به اولیای دین از طریق داستانهای شیرین ارتباط آنها با کودکان

ب) تاکید بر ویژگیهای اخلاقی پیامبران (صبر، تلاش، خوش اخلاقی و...) در برخورد با انسانها در زندگی از طریق داستانهایی از زندگی آنها و ادای احترام به هنگام بردن نام آنها

ج) تاکید بر ارتباط پیامبران با خداوند و راهنما بودن آنها برای انسانها در دنیا؛

د) عدم تاکید بر مفاهیمی مانند عصمت، وحی و معجزه در سنین ابتدای دبستان

ه) همزمانی آموزش دروس مربوط به پیامبری با جشنها و اعیاد در طول سال تحصیلی

و) فراهم نمودن امکان شرکت در مراسم جشن و شادی برای ولادت پیامبر(ص) و اولیای دین(ع)

ز) الگو قرار دادن پیامبر و اولیای دین در زندگی روزمره دانش آموز متناسب با محتوای دروس کتاب هدیه های آسمان پایه

دوم دانش آموز سوم ابتدایی در این بخش، ضمن آشنایی با حضرت ابراهیم (ع) به عنوان یکی از پیامبران بزرگ الهی، با زندگی

و ویژگیهای پیامبر اسلام (ص) در دوران کودکی آشنا می شود و به دور از هر گونه مفهوم انتزاعی نظیر وحی و عصمت و معجزه

درباره شخصیت ارزنده آنها گفتگو میکند و با شرکت در مراسم جشن و اعیاد به احترام گذاشتن به اولیای دین علاقه مند می

گردد.

موضوع امامت

نکاتی درباره آموزشهای مربوط به امامان (ع) به دانش آموزان پایه سوم:

یکی از مهمترین مقاصد تعلیم و تربیت دینی در دوره ابتدایی ایجاد علاقه مندی و محبت نسبت به اولیای دین است تا از این

طریق، اوامر آنان و راه و روش زندگیشان در کودک اثر گذاشته و شیوه زندگی آنان برایش سرمشق شود.

کودکان از همان آغاز زندگی باید با نام امامان آشنا شده و در سنین بالاتر با فرازهایی از زندگی ایشان آشنا شده و از خدمات و

ایثار و فداکاری هایی که در راه اسلام انجام داده اند آگاهی یابند. آشنایی کودکان با امامان نیز مانند پیامبران باید به گونه ای

باشد که آنها را سرمشق عملی در زندگی بدانند. در اینجا باید پیشوایان مذهبی همانگونه که بوده اند با شرح مهربانیها، دلسوزیها

و رفتار و اخلاق کریمانه شان بزرگ و عالیقدر معرفی شوند تا پس از ایجاد علاقه نسبت به آنها در کودکان زمینه‌هایی برای الگوگیری از آنها فراهم شود.

در آموزش این موضوع به کودکان نیز لازم است به نکات زیر توجه داشت:

الف) تلاش در جهت علاقه مندی به امامان (ع)، بیان داستان‌هایی از زندگی آنها و ارتباط آنها با کودکان و ادای احترام به هنگام بردن نام آنها؛ اطهار (ع) از طریق ویژگی‌های اخلاقی آنها مانند (کمک به نیازمندان)

ب) سعی در آشنا کردن دانش آموزان با ائمه جهت رفع گرفتاری‌های آنها، صبر و تلاش و...

ج) عدم تاکید فراوان بر شناساندن امامان (ع) به عنوان افرادی مرتبط با دستگاه غیب و ملکوت و معجزات و کرامات آنها

د) همراه نمودن تدریس دروس این بخش با ایام و مناسبت‌های اعیاد در طول سال تحصیلی

ه) ایجاد تمایل به شرکت کودکان در مراسم جشن میلاد امامان بزرگوار (ع).

در این بخش، ضمن آشنایی با امامان چهارم، پنجم، ششم، دوازدهم و حضرت زهرا (س)، از ارتباط دانش آموز پایه آنها با یکدیگر آگاه می‌شود و از طریق داستان‌هایی واقعی از زندگی آنها با رفتار و برخورد آنها آشنا می‌گردد. به این ترتیب، علاوه بر ایجاد علاقه مندی نسبت به آنان، برای الگو گرفتن از آنها تمایل پیدا خواهد کرد.

موضوع جهان آخرت

نکاتی درباره آموزش‌های مربوط به جهان آخرت به دانش آموزان پایه سوم

معاد از جمله معارفی است که در بین تمامی ادیان توحیدی مشترک بوده و در شکل‌دهی به رفتار یک مسلمان نقش بسزایی دارد. یاد معاد در ابتدای امر مانند هشدار و علامت خطر و در نهایت حاکی از شوق دیدار و ملاقات با خدای متعال است و این باور، زمینه‌ساز بسیاری از اعمال خیر و دوری جستن از بدیها و نیل به سعادت واقعی را فراهم می‌سازد. در طرح موضوع جهان آخرت رعایت اصولی در آموزش معاد به کودکان قابل توجه است

الف) اصل حاکم بر آموزش مفهوم معاد حرکت از مفاهیم ساده به پیچیده و از مفاهیم تجربی به سوی مفاهیم انتزاعی است

ب) موضوع معاد به گونه‌ای مطرح شود که باعث اضطراب و ترس بی‌مورد در دانش آموزان نگردد و به تعالی روحی آنها لطمه وارد نکند

ج) در طرح موضوع معاد به زیبایی‌های زندگی پس از مرگ و پاداش الهی به تلاش انسانها بیشتر توجه شود.

د) صرف آشنایی و شناخت مجموعه ای از مفاهیم، هدف نیست؛ بلکه تقویت نگرش و گرایش دانش آموزان به انجام کارهای نیک، هدف اصلی آموزش معاد در دوره ابتدایی است.

بخش قرآن کریم

نکاتی درباره آموزشهای مربوط به قرآن کریم به دانش آموزان پایه سوم:

جهت تحقق اهداف دروس، آیات و احادیث بسیاری به کار گرفته شده است تا دانش آموزان به تدریج دریابند که دین را باید از منابع معتبر آن (کلام خدا و سخن معصومان) که از هر خطا و اشتباه به دورند، دریافت کنند. آیات و احادیث درس در بسیاری از موارد، مفاهیم درس را جمع بندی و نتیجه گیری میکنند و دین را از زبان منابع اصیل در اختیار دانش آموزان قرار میدهند.

بخش آداب و اخلاق اسلامی

نکاتی درباره آموزشهای مربوط به آداب و اخلاق اسلامی به دانش آموزان پایه سوم: مهمترین وظیفه تربیت دینی به ویژه در دوره ابتدایی ایجاد و تقویت عادات صحیح و خلیات نیکو در کودکان است. اخلاق عصاره تربیت دینی می باشد که آن را به منزله الگوی مناسب و عملی معرفی میکنند. از شش تا یازده سالگی در کودکان تغییراتی ایجاد می شود که منجر به درک خاصی از مسائل اخلاقی در آنها میگردد. دوره دبستان از این جنبه، مجال مناسبی برای تثبیت آداب و عادات پسندیده است. پس باید به کودک فرصت داد که نه به خاطر تشویق و تنبیه، بلکه به سبب ارزشمندی ارزشهای اخلاقی به رعایت آنها مقید گردد. در آموزش این موضوع به کودکان لازم است به نکات زیر توجه داشت:

الف) در آموزش معیارهای اخلاقی، هر سه جنبه شناختی آشنایی با کار خوب و بد (عاطفی) رضایت و علاقه مندی به انجام کار خوب و رفتاری (رفتار واقعی در موقعیت های گوناگون) باید مد نظر باشد.

ب) در آموزش این مفاهیم باید از موقعیتهای و فرصت های عینی و واقعی استفاده نماییم.

ج) امکان تکرار، تمرین و یادآوری مستمر آموخته ها و عادات اخلاقی جهت تثبیت آنها در کودک را فراهم نماییم.

د) در آموزش مفاهیم اخلاقی تا حد ممکن از بیان مستقیم، سرزنش، مقایسه و شدت عمل به دلیل نامطلوب و کم اثر بودن پرهیز نماییم.

ه) ارزشهای مفیدی چون بیان غیر مستقیم، توجه به منافع رعایت امور اخلاقی، تشویق فوری رفتارهای پسندیده و اظهار رضایت آموزگار استفاده نماییم.

- (و) چون کودکان مانند بزرگسالان از دستورات اخلاقی برداشت ندارند و برای فکر بزرگسالان ارزش قائل اند بنابراین، روشهای تفهیم مسائل اخلاقی به کودکان باید از بزرگسالان متفاوت باشد
- (ز) به دلیل پذیرش و الگوگیری از رفتار بزرگسالان باید مریبان در زمینه تعلیم و تربیت از آگاهیها و ویژگیهای لازم و یکپارچگی در رفتار برخوردار باشند.
- (ح) شاید لازم باشد مربی متناسب با وضعیت و نیاز کلاس، هر درس از این بخش را به صورت پیمانه ای تدریس نماید.

ایران عرضه

مرجع نمونه سوالات

آزمون های استخدامی سراسری

به همراه پاسخنامه تشریحی

خدمات ایران عرضه:

- ارائه اصل سوالات آزمون های استخدامی
- پاسخنامه های تشریحی سوالات
- جزوات و درسنامه های آموزشی

برای تهیه بسته سوالات استخدامی راهنمای معلم هدیه های آسمانی با پاسخنامه تشریحی، **اینجا** بزنید.

همچنین جهت مشاهده آخرین اخبار استخدامی آموزش و پرورش، **اینجا** بزنید.

@iranarze